

Zmiany w prawie karnym

22 czerwca br. weszła w życie ustawa zmieniająca niektóre przepisy prawa i procesu karnego. Choć zmiany wprowadzono w ramach wdrożenia w życie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania terroryzmu, to większość z nich wydaje się nie mieć z terroryzmem nic wspólnego.

Zakaz zbiórki na kaucję i niedozwolone uiszczenie grzywny oraz innych kwot

Nowe brzmienie art. 57 k.w. wprowadza zakaz organizowania lub przeprowadzania zbiórki ofiar na uiszczenie grzywny orzeczonej za przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, świadczenia pieniężnego, przypadku przedmiotów stanowiących kwotę pieniężną, równowartości przypadku przedmiotów lub przedsiębiorstwa, przypadku korzyści majątkowej stanowiącej kwotę pieniężną, równowartości przypadku korzyści majątkowej, odszkodowania, zadośćuczynienia, nawiazki, podlegającej zwrotowi korzyści majątkowej stanowiącej kwotę pieniężną albo równowartości podlegającej zwrotowi korzyści majątkowej lub na poręczenie majątkowe lub zabezpieczenie majątkowe pod groźbą kary aresztu lub grzywny. Niedozwolone jest już także uiszczenie ww. sum przez osobę niebędącą osobą najbliższą dla skazanego lub ukaranego lub ofiarowanie przez taką osobę pieniędzy na ten cel. Zebrane kwoty podlegają przypadkowi.

Zatrzymanie biegu przedawnienia karalności i wykonania kary

Nowela wprowadziła do ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych nowy przepis, tj. art. 15z¹, zgodnie z którym, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe. Okresy, o których mowa wyżej liczy się od dnia 14 marca 2020 r. - w przypadku stanu zagrożenia epidemicznego, oraz od dnia 20 marca 2020 r. - w przypadku stanu epidemii.

Na mocy art. 7 ustawy nowelizującej zatrzymanie ww. terminów stosuje się do czynów popełnionych oraz kar orzeczonych przed dniem wejścia w życie noweli, chyba że termin przedawnienia już upłynął.

Rozprawy apelacyjne w jednoosobowym składzie

Do tzw. ustawy covidowej dodano także art. 14fa, w myśl którego w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w okresie roku po ich odwołaniu w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica nie przekracza 5 lat, na rozprawie apelacyjnej sąd orzeka w składzie jednego sędziego, jeżeli w pierwszej instancji sąd orzekał w takim samym składzie.

W postępowaniu przygotowawczym list żelazny w rękach prokuratora

Zmianie uległy przepisy dotyczące stosowania listu żelaznego. W myśl nowych przepisów w postępowaniu przygotowawczym list żelazny może być wydany na wniosek prokuratora albo przy braku jego sprzeciwu – art. 281 § 2 k.p.k. Na jego wniosek w tym postępowaniu następuje też odwołanie listu żelaznego – art. 283 § 3 k.p.k.

źródło: ustawa z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw

Wybrane bieżące orzecznictwo

Niedopuszczalność ukarania na podstawie art. 54 k.w. w związku z ograniczeniami w czasie epidemii COVID:

„Sądy, stosując ten przepis, powinny zawsze badać, czy organ stanowiący przepisy porządkowe działał na podstawie ustawy i w granicach upoważnień ustawowych. Wymierzenie kary na podstawie art. 54 k.w. jest możliwe tylko wtedy, gdy naruszone przepisy porządkowe nie wykraczają poza granice upoważnienia ustawowego. Jeżeli dany przepis normuje sprawy nieprzekazane do unormowania w akcie podstawowym, to naruszenie tego przepisu nie może prowadzić do ukarania na podstawie art. 54 k.w. kodeksu wykroczeń.”

W przywołanej sprawie Sąd Najwyższy po raz kolejny przypomniał, że w zakresie, w jakim rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. ustanowiło powszechny, obowiązujący wszystkich obowiązek zakrywania ust. i nosa w przestrzeni publicznej, a zatem obowiązujący także osoby inne niż chore czy podejrzane o zachorowanie, zostało wydane z przekroczeniem granic delegacji ustawowej.

wyr. SN z dnia 1 lipca 2021 r., IV KK 238/21

Opracowanie: Ewa Koper – adwokat

Treść publikacji nie jest formą doradztwa prawnego.

